

ביאור הלכה סי' קכח

דזר עובר בעשה - עיין במשנה ברורה שכתבנו ונ"ל דכ"ז דוקא למאי דקי"ל דמצות צריכות כונה ולכאורה לפ"ז יש לתמוה על מנהג העולם שנוהגין לברך אחד לחבירו בין שהוא כהן או זר בעת שמלוה אותו בלשון יברכך וגו' ואף דברכה כזו היא שלא בשעת התפלה וידוע הוא מה שאיתא בירושלמי פ"ד דתענית לא מצינו נשיאת כפים בלא תפלה הלא זהו בודאי רק תקנתא דרבנן דקבעוהו בתפלה ומדאורייתא אינו תלוי בזה כלל תדע דהלא תפלה גופא לרוב הפוסקים הוא דרבנן וא"כ כיון דמדאורייתא יוצא בברכה בעלמא כשמברך אותם אפילו שלא בשעת תפלה וע"ז אמרה התורה אתם ולא זרים האך מותר לזר לברך אחד לחבירו בלשון זה וא"כ יש ראייה ממנהג העולם להא דקי"ל מצות צריכות כונה. ואולי יש לומר דטעם המנהג משום דס"ל כהב"ח דדוקא בפריסת ידים עובר הזר בעשה א"נ דכיון דתקנו רבנן שלא לישא כפים בלא תפלה שוב מי שאומר פסוקים אלו של ב"כ בלא תפלה בין כהן בין ישראל הוי כמכוין בפירוש שלא לקיים בזה המצוה דברכת כהנים ולכן שרי?:

עמק ברכה

שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא - אורח חיים סימן ה

ומעתה הדבר פשוט שגם נשיאת כפים מעכב בדיעבד שהרי כחדא כללינהו הרמב"ם והש"ע. וז"ל הרמב"ם פי"ד מהלכות תפלה הלכה י"א כך למדו מפי השמועה ממש רבינו ע"ה כה תברכו בעמידה כה תברכו בנשיאת כפים כה תברכו בלה"ק כה תברכו פנים נגד פנים כו' כה תברכו בשם המפורש והוא שיהיה במקדש עכ"ל הרמב"ם. וגם כאן שגה בעל שבות יעקב שגיא רבה שהיה סבור שמה שסיים הרמב"ם והוא שהיה במקדש קאי אכולהו מילי שזכר הרמב"ם. אבל זה פשוט שזה קאי רק אדסמך ליה כה תברכו בשם המפורש על זה התנה והוא שיהיה במקדש ודבר זה פשוט בסוגיא דסוטה דף ל"ח ע"א. ולכאורה באמת הדבר צריך טעם דבשלמא עמידה מעכב אפילו דיעבד מהיקשא דעבודה. אבל נשיאת כפים למה יעכב בדיעבד הרי לשאר דברים היקשא דעבודה אסמכתא הוא. י"ל משום דהלכה כת"ק דיליף ג"כ בג"ש נאמר כאן כה תברכו ונאמר להלן וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם.

בית יוסף על או"ח סימן מח

ובסידור רב עמרם (סל' ב) כתוב פרשת ברכת כהנים אחר ברכת התורה קודם פרשת התמיד. וכן אנו נוהגים והטעם שאנו אומרים פרשת ברכת כהנים נראה שהוא מפני שאנשי משמר היו אומרים אותה בכל בקר וכמו שכתבו התוספות בסוף פרק קמא דברכות (יא ע"ב ד"ה וברכת).

בית חדש על או"ח סימן מח

(א) וקבעו לקרות פרשת התמיד וכולי. כתב בית יוסף והטעם שאומרים ברכת כהנים נראה שהוא משום שאנשי המשמר היו אומרים אותה בכל בקר וכמו שכתבו התוספות סוף פרק קמא דברכות (סוף דף יא ע"ב) עכ"ל ומכל מקום קשה למה הקדימו לאמרה קודם פרשת התמיד ואפשר דסבירא להו כהצרפתים דאף בברכת התורה צריך שישנה על אתר וכיון דלא תקנו פרשת התמיד אלא שתהא במקום הקרבת קרבן ולא לשם קריאה על כן הקדימו ברכת כהנים כדי לגלות דמשום קריאה אומרים אותה והוי ליה קורא על אתר מיד אחר הברכה דהשתא אפילו ילך לעסקיו ואח"כ יתחיל ללמוד לאחר כמה שעות לא הוי הפסק ואין צריך לברך כדלעיל בסימן הקודם ולפי שאנו תופסין כדברי התוספות בשם ר"י דאין צריך וכך היא דעת ה"ר יונה והרא"ש והר"ר ירוחם (נתיב ב ח"א) והמרדכי (סל' כז ול) על כן אין נוהגין לומר ברכת כהנים קודם פרשת התמיד מיהו כבר כתב רבינו בסוף סימן מ"ו שהוא הנהיג לומר ברכת התורה מיד אחר אלהי נשמה ולומר אחריה ברכת כהנים וכו' וכך הוא מנהגינו בסדורים שבידינו וגם כתוב בהם אחר ברכת כהנים משנת אלו דברים שאין להם שיעור ובריייתא דאלו דברים שאדם אוכל מפירותיהם וכמו שכתבו התוספות בשם הצרפתים עיין שם ועיין בסימן מ"ו בסופו:

קול אליהו על בראשית פרק כה פסוק ו

ולבני הפלגשים אשר לאברהם וגו' (שם כה. ו) פירש"י הפלגשים חסר כתיב שלא היתה אלא פלגש אחת וכו' ואכתי צריך ביאור מאין בא המ"ם כיון שהוא לשון יחיד. ויש לבאר, דכלל הוא דנשים בכתובה ופלגשים בלא כתובה כמ"ש רש"י ז"ל כאן (מגמרא סנהדרין כ"א ע"א), והנה איש ואשה נכלל בהם השם י"ה וכתובה ו"ה והוא שם הוי"ה נמצא דאצל פלגשים דחסר בהם כתובה א"כ השם נחלק כי חסר בו ו"ה וזהו פלגשם, פלג שם. (נשלח אלי מאת הרה"ג מוה"ר יהודא ליב לעווענשטיין אבד"ק מאסבאך במדינת באדען):

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קל/א

וכל מצוה שקבלו עליהם בקטטה כגון עריות דכתיב וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו על עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת נשא - שנת [תרמ"ג]

במד' יקרה היא מפנינים מכ"ג שנכנס לפני ולפנים. א"כ למה אין ת"ח רשאי לכנוס. אך שני מדריגות הם בחי' תורה ועבודה. כמ"ש בזוה"ק תרומה אורייתא מאין דבעי זכה בה אבל מלה דקיימא בעובדא צריך סייעתא דשמיא ע"ש. והם בחי' נעשה ונשמע. ובשעת קבלת התורה זכו בני ישראל לשתי הבחינות וע"י שלא חטאו בנשמע נשאר חירות בבחי' נשמע גם עתה כמ"ש כל המקבל עול תורה. ואין לך בן חורין רק מי שעוסק בתורה. והנעשה שחטאו בו צריך גייעה רבה. ולכן יש בבחי' עבודת ביהמ"ק תחומין וגבולין. כהן לוי ישראל. עזרה והיכל וק"ק. שא"י לכנוס רק במדה וגבול ובחסד עליון. אכן ע"י התורה יכולין לבוא גם לידי המעשה כאשר תלתה תורה הכל בזה כמ"ש אם שמוע תשמעו כו' שהי' גלוי לפניו ית' כי לא יתקיים העש' בידינו תלה הכל בהשמיעה. וכפי מה שהאדם מבטל כל המעשים בעבור התורה כך זוכה לתקן העש' ג"כ ע"י התורה. וכתוב וכל חפצך לא ישוו בה. ובמ"א כתיב כל חפצים ודרשו חז"ל אף כל המצות אין שוין לדבר אחד מהתורה. וי"ל כנ"ל שע"י שכל חפצך לא ישוו ומבטל כל רצונות וחפציו להתורה. כן התורה חשובה לפניו ית' ומתקן בעסק התורה יותר מכל החפצים דהיינו המצות:

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת נשא - שנת [תר"נ]

ובמדרש יקרה היא מפנינים ממי שנכנס לפני ולפנים ומבכור כו' ע"ש. והענין דכתיב לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים. ולכן יש בעולם שנה נפש חילוקי מדריגות מקום וזמן מיוחד לכל חפץ. אבל התורה שהיא מן השמים כתיב בה ארוכה מארץ מדה שהיא למעלה מכל אלה התחלקות המדריגות ולכן התורה משיבת נפש כ"א עד לשורשו שבתורה שהיא למעלה מהתלבשות הטבע בזמן ומקום מיוחד. ולכן יכולין לתקן הכל בכח התורה כי באמת כל הקלקולים נעשה ע"י החטא ותערובות טוב ורע. והתורה היא בחי' עץ החיים שאין תערובות רע כלל. לכן נק' לקח טוב:

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת נשא - שנת [תרמ"ו]

במדרש כה תברכו וכו' ואעשך לגוי גדול והי' ברכה כו' ע"ש. הענין הוא שהקב"ה וב"ש אמר לאברהם אע"ה לך לך מארצך כו'. וביטל כל הטבע ופירש עצמו מכולם ועי"ז עצמו נעשה הוא הברכה ונמשך קיום העולם על ידו להודיע כי קיום כל הטבע ע"י הביטול אליו ית'. וכמו כן נתקיים בבנ"י בכלל שהם הנפרשין מאנשי הטבע ובפרט במדבר שנמשכו אחריו ית' למקום מדבר שממה ולכן נמסר הברכה בידיהם. ובפרט הכהנים שאין להם חלק בארץ והיו מופרשים רק לעבודת המקדש והיו הם המברכים לכל. ומה"ט נסמכה פרשה זו לפרשת ניזר לומר שע"י הנזירה והפרישה מן הטבע שורה הברכה בהטבע וביטולו של דבר זה קיומו. ומה"ט בש"ק יורד ברכה על כל ימי המעשה ע"י שיש בו ביטול הטבע וכל מעשה גשמי לכן היא מקור הברכה. והג' סעודות בש"ק הם מעין הג' ברכות שבברכת כהנים. וזה ג"כ הרמז בפסוק ואיש את קדשיו לו יהיו ודו"ק:

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת נשא - שנת [תרמ"ז]

בברכת כהנים כה תברכו את בני ישראל. פי' שבנ"י הם כלים להמשיך הברכה על ידיהם כדכתיב ושמנו את שמי כו'. דאיתא אין כלי מחזיק ברכה אלא שלום. והשלימות אינו בנמצא רק בבנ"י שנקראו השולמית ובמד' אומה שמסיימים לה שלום בכל יום. ולכן הם יכולים לקבל הברכה והקב"ה נותן ברכתו תמיד מן השמים כשיש כלי לקבל. וכמו כן בביהמ"ק דכתיב בכל המקום אשר אזכיר את שמי כו'. ולא כתיב בכל מקום אלא המקום. היינו מקום שכולל כל המקומות והוא ביהמ"ק. וכמו כן יש זמנים שכולל כל הזמנים. וזהו השלימות שנמצא בעולם שנה נפש ושורה ע"ז הברכה כנ"ל. ועיקר פירוש שלום כתבנו במ"א כי חלק שלמטה הוא פלג גופא רק בני"י יש להם דביקות בחלק העליון ונק' שלום וכמו כן בהמ"ק דכתיב כעיר שחברה לה יחדיו ונק' שלם. וזה הרמז נשיאות כפים כמ"ש שאו ידיכם קודש. יד הוא מקום כמ"ש בזוה"ק בהיכלות דפקודי בענין נטה ידך ע"ש. וידיכם קודש הוא היד והכח שיש להם בקדושה והכהן מדביק חלק שלמטה בחלק של מעלה. וכ' וישא אהרן כו' ידיו. הוא הכח של הכהן והוא בחי' החסד שניתן לאברהם אע"ה. וזה הכח נמסר להכהן לברך את ישראל באהבה. ורמזו במדרש בענין והיה ברכה ע"ש:

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת נשא - שנת [תרמ"ז]

במדרש יקרה היא מפנינים ממי שנכנס לפני ולפנים. וצריך ביאור א"כ למה אין הת"ח יכול ליכנס לפני ולפנים. והענין הוא כי סדר עבודת בית המקדש הוא בבחי' עבדות שיש בחי' בניס ועבדים. ובבחי' עבד יש חילוקים עבדים ושרים וכפי העבודה ושימוש העבד כך חשיבותו. לא כן בבחי' בניס כי הבן היכן שהוא הוא בנו של המלך. וזה הוא חביבות העוסקין בתורה שנק' בניס המחפשין בגנוז דמלאכה. וזהו ג"כ ההפרש בין שבתות למועדים. כמ"ש בחג הפסח מזה כי ביו"ט הוא בחי' עבדותי ולכן אומרים בתפלה אתה בחרתנו מכל העמים כו'. ולכן המצוה בעליות רגלים. והוא גם כן בחי' תפלה שנקראת עבודה ונקראת חיי שעה היינו לפי המקום ולפי הזמן. אבל שבת הוא בחי' בניס ולכן שבת הוא בכל מושבותיכם. והיא התורה חיי עולם כנ"ל:

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת נשא - שנת [תר"נ]

בענין ברכת כהנים. דאיתא אין כלי מחזיק ברכה אלא שלום. ולכן כתיב ויברך כו' את יום השביעי שבת שנקרא שלום ומיני' מתברכין כל שיתא יומין. ולא נתן הקב"ה ברכת כל יום ביומו כי אין מחזיקין ברכה ימי המעשה רק השבת שהוא שלום. ואיתא בזוה"ק מאי טעמא לא אשתכח מנא בשביעאה דכל ברכאין ב' תליין כו' ע"ש. וכבר נתבאר בדברינו בכמה מקומות כי הברכה תליא בשורש נקודה פנימיות ועקרית שלמעלה מהתלבשות הטבע וגשמיות. והיא הנקודה שנק' שלום כי בעוה"ז חסר השלימות. ולכן הכהן שאין לו חלק ונחלה. לו נמסר הברכה. כמו השבת ממש דלא אשתכח ב' מנא ולו נמסר הברכה. וכן הוא בעולם שנה נפש שיש לכולן נקודה פנימיות רוחניות והיא מתפשטת ממדריגה למדריגה עד הגשמיות שלפנינו. וביהמ"ק וירושלים הוא שורש שלימות העולם ומשם יוצא הברכה לכל המקומות כמ"ש בכל המקום אשר אזכיר כו' שמי כו'. ובנ"י שלימות הנפשות ונק' השולמית ושלימות שלהם הכהנים וכ' ושמנו את שמי כו'. שהברכה ע"י הכהנים ששמו שמו ית' על בני ישראל. ומהם יצא הברכה לכל הנפשות. ושבת שלימות הזמן ונק' שלום שמא דקוב"ה וממנו יוצא הברכה לכל הזמנים. אכן צריכין לבטל הכל אל הנקודה הנ"ל. ולבטל כל הימים אל השבת. וכ"כ כה תברכו כו' אמור להם. כד יימרון להון. היינו שבנ"י יתבטלו אל הכהנים ויאמינו כי בהם שורש הברכה. אמירה לשון חיבור ודביקות כמו האמרת והאמירך. וע"י הדביקות יכולין להתברך מהם כנ"ל:

את שלמה הרי ה' עדיין דוד המלך קיים, ואפ"ה אי לא מפני המחלוקת לא היה צריך משיחה, משום דהוא יורש המלוכה אף שהאב עדיין חי. וטעמא נראה, דדוקא ירושת נחלה תליא במיתה, כדכתיב: „איש כי ימות וכן אין לו וגו'“, אבל ירושת מלוכה ושררה לא תליא כלל במיתה, דהא לא כתיב גבה מיתה אלא „למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל“, והיינו שהבן קם תחת אביו למלוכה, וכן כתיב: „הכהן המשיח תחתיו מבניו“, ולפיכך כל שהאב הזקין ושוב אינו ראוי למלוכה, או שאפי' עדיין ראוי אלא שאינו רוצה להיות עוד מלך, הבן יורשו מחיים וקם תחתיו.

להיות ש"ץ כלל ומוכרחין ליקח אחר, בנו קודם לכל אדם.

ולכאורה קשה, דנהי דבמינוי הש"ץ איכא ב" דין ירושה, כדמרבינן בספרי פ' שופטים כל השררות וכל המינוים לדין ירושה, מ"מ מה שייכא כאן ירושה בעוד שהאב עדיין קיים, הא לא מצינו בכל מקום ירושה אלא לאחר מיתה.

אך באמת שכן מבואר הוא במס' הוריות ד' י"א: אין מושחין מלך בן מלך ואם תאמר מפני מה משחו את שלמה מפני מחלוקתו של אדוניהו וכו', וכשמשחו

נשיאת כפים

[א

נמצא לפ"ז דמדאורייתא הוא דבעינן עשרה לנ"כ כדי דליהוי עבודת צבור.

ונראה, דאי משום עבודת צבור אין צריך עשרה אלא בשעת התפלה עד סמוך לנ"כ, אבל בשעת נ"כ ממש תו לא צריך עשרה, ושפיר מיקרי שעת עבודה, כיון דעד השתא ה' כאן צבור שהתפללו בעשרה, אלא דמשום דין דבר שבקדושה או הזכרת השם צריך ג"כ בשעת נ"כ עשרה.

אך לפ"ז יוצא לנו נפ"מ לדינא, לענין הא דמבואר כאן בירושלמי, וכן פסק בשו"ע סי' נ"ה, לענין כל דבר שבקדושה דאם התחילו בעשרה ויצאו מקצתן דגומרין אפי' בפחות מעשרה, וכן לענין חזרת הש"ץ דאם התחיל באבות בעשרה ותיכף יצאו מקצתן דגומרין כל התפלה אפי' בפחות מעשרה, דנראה לכאורה דכל זה לא מהני אלא לענין דבר שבקדושה, כגון לומר קדיש וקדושה, אבל לא מיקרי עי"ז תפלת הצבור, דלתפלת הצבור בעינן עשרה מתפללין, וכדאיתא ברמב"ם פ"ח מתפלה ה"ד וז"ל: כיצד היא תפלת הצבור אחד מתפלל בקול רם והכל שומעים ואין עושים כן בפחות מעשרה גדולים ובני חורין וש"ץ אחד מהן ואפי' אם היו מקצתן שכבר התפללו משלימין לעשרה והוא שיהיו רוב שלא התפללו, עכ"ל, הרי להדיא דבעינן עשרה שומעין, וזהו עיקר תפלת הצבור, ומה דמהני רוב שלא התפללו אינו אלא לענין חיוב להתפלל בצבור, דרובא ככולא, אבל לענין מעשה התפלה בעינן דכל העשרה ישמעו התפלה מהש"ץ, גם אותם שכבר התפללו, ולא מהני בזה רוב; וכן שמעתי מכו"מ הגאב"ד דבריסק שליט"א בביאור דברי הרמב"ם; וגם בס' „יד אליהו“ להגר"א מקאליש ז"ל כתב דלתפלת

מגילה ד' כ"ג: אין נושאין את כפיהם פחות מעשרה.

כתב הר"ן: הא דבעינן נ"כ בעשרה הוא משום דין דבר שבקדושה, דילפינן כה תברכו את בני ישראל מונקדשתי בתוך בני ישראל, דכל דבר שבקדושה לא יהא בפחות מעשרה. וכתב דמיהו כל הני אסמכתא בעלמא נינהו, דעיקר דין כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה אינו אלא מדרבנן. והרשב"א כתב דהוא משום הזכרת השם, דלאו אורח ארעא להזכיר את השם בפחות מעשרה, כמו ברכת הזימון בשם דצריך עשרה. ולדבריהם נמצא דמדאורייתא לא בעינן כלל לנ"כ עשרה.

ולכאורה צ"ע, דהא עיקר דין נ"כ אינו אלא בשעת עבודה, כדאיתא בסוטה ד' ל"ח דכל כהן שאינו עולה בעבודה, היינו בברכת רצה, שוב אינו עולה, שנא' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת, ופרש"י: וירד מעשות אלמא בעוד עבודה בידו בירך; והתוס' שם כתבו דבעינן דוקא עבודת צבור, דומיא דוישא אהרן, ולא היתה נ"כ אלא בשעת הקרבת התמיד, כדתנן במס' תמיד פ"ה, ובנ"כ בגבולין, דליכא עבודת הקרבן, התפלה היא במקום עבודה, וזה מדאורייתא, וכדאיתא להדיא בספרי פ' ראה דגם בגבולין הוי נ"כ מדאורייתא; ושמעתי מכו"מ מו"ר הגאב"ד דבריסק שליט"א בשם אביו מרן הגר"ח הלוי ז"ל, שאחד הקשה לו, להסוברים דתפלה אינו אלא מדרבנן איך יתכן נ"כ בגבולין מדאורייתא, הא ליכא עבודה, ותירץ לו, דאף להסוברים דתפלה דרבנן, היינו דוקא חובת התפלה, דמדאורייתא ליכא חיובא להתפלל, אבל ענין התפלה הוי מדאורייתא לכ"ע ואם התפלל שפיר מקיים מצוה דאורייתא ומיקרי עבודה. וא"כ

הש"ץ, כדמשמע מהרמב"ם הנ"ל, ומתורץ בזה קושית הט"ז שם, ולפיכך לא מהני בזה צירוף, — נראה ג"כ דבזה אין כאן חיוב נ"כ, כיון דלא הי' כאן עבודת צבור.

אמנם, מדסתמו הפוסקים בזה נראה מוכח דלא כדעת ה"ד אליהו הנ"ל, דבאמת אין שום חילוק בין דין דבר שבקדושה לדין תפלה בצבור, ובשניהם מהני צירוף, כפסק השו"ע, ודעת הרמב"ם לאו משום דתפלה בצבור חלוק מדין דבר שבקדושה אלא דעתו דגם לדין דבר שבקדושה לא מהני צירוף, וכבר הארכנו בזה לעיל בהלכות תפלה, יעו"ש, וע"כ כל דמהני לענין דבר שבקדושה מהני נמי לענין תפלה בצבור ומיקרי עבודת צבור וחייב בנשיאת כפים.

הצבור לא מהני שום צירוף אלא דוקא עשרה מתפללין. וא"כ נראה, דבכה"ג, אם התחילו החזרת הש"ץ בעשרה ויצאו מקצתו, אפי' אם תזרו אח"כ בשעת נ"כ דשוב איכא עשרה בשעת נ"כ, מ"מ תו אין כאן חיוב נ"כ, **כיון דלא היתה כאן תפלת הצבור ולנ"כ הרי בעינו**

עבודת צבור

וכן נראה, דבתשעה מתפללין ואחד ישן, דאיתא בשו"ע ¹⁷²⁴⁵⁶⁷ בס"י נ"ה דמצטרף לעשרה, דזה דוקא לענין דבר שבקדושה אבל לא לענין תפלה בצבור, לפ"ד ה"ד אליהו הנ"ל, וכן משמע לכאורה ממה שפסק בשו"ע סי' קכ"ד, לענין חזרת הש"ץ, דאם אין ט' מכוונים להתפלה קרוב להיות ברכה לבטלה, והיינו משום דבעינו תפלת צבור, וזהו עיקר תקנת חזרת

ב

עבודה, ובגבולין דליכא עבודה התפלה היא במקום עבודה, וזהו מדאורייתא, עיין לעיל בדברינו מש"כ בזה, — נראה דמעיקר הדין לא צריך דוקא ברכת עבודה, אלא איזה תפלה שתהי' היא עבודה, דהוי עבודה שבלב, ושפיר מתחייב בה בנ"כ. אלא דבתפלה דאית בה ברכת עבודה תקנו חז"ל שלא יעלה אלא דוקא בברכת עבודה, דזהו מקומה של נ"כ, משא"כ בתפלה ובקשה דלית בה ברבת עבודה, כגון, מה אנו מה חיינו, לא עקרו חז"ל מפני זה את נ"כ ממנה, ושפיר חייבין בנשיאת כפים, כיון דהוי עבודה שבלב.

יומא ד' פ"ז: תנן התם בג' פרקים בשנה הכהנים נושאים את כפיהן וכו' ובנעילת שערים מאי נעילת שערים רב אמר צלותא יתירתא ושמואל אמר מה אנו מה חיינו.

והקשה ה"גבורת ארי", לשמואל דנעילה אינה כלל תפלה אלא בקשה בעלמא, למה יש בה נשיאת כפים, הא איתא בסוטה ד' ל"ח דכל כהן שאינו עולה בעבודה שוב אינו עולה, א"כ הרי נ"כ אינה אלא דוקא בברכת עבודה ובלי ברכת עבודה ליכא נ"כ. **ולענ"ד** נראה, דנהי דנשיאת כפים אינה אלא בשעת

ג

או חיסר בגוף התפלה; משא"כ לענין ברכת כהנים, דלא הוי כלל חלק מהתפלה אלא הוא ענין בפ"ע, אלא שחכמים קבעוה לאומרה בתפלה בברכת הודאה. וראה לזה מהא דאיתא בירושלמי פ"ג דמגילה, לענין ברכת כהנים בעשרה דאם יצאו מקצתן גומרין, דזהו דוקא אם היו עשרה בשעת תחילת ברכת כהנים, אבל לא מהני לזה מה שהיו עשרה מעיקרא בשעת תפלה, אף דמהני זה להתפלה עצמה שיכולין לגומרה בלא עשרה. הרי להדיא דברכת כהנים אינו מכלל התפלה אלא נחשב לדבר בפ"ע. וע"כ הדבר ברור דלא שייך בזה כלל לומר דאם טעה בה הש"ץ דיהא צריך לחזור התפלה.

בס', ההלכות קטנות" ח"ב סי' ש"ו ראיתי שכתב, לענין כהנים שלא התחילו ברכת כהנים עד שסיים ש"ץ ברכת שים שלום, דשוב אינם יכולים לברך שם ברכת כהנים, דכל סדר הברכות מעכב, וע"כ אם לא עקר רגליו חוזר לרצה ואם עקר רגליו חוזר לראש, דקיימ"ל (או"ח סי' קכ"ו ס"ג) דכל מקום שהיחיד חוזר ש"ץ נמי חוזר, וכשם שאם לא אמר היחיד ברכת, שים שלום" חוזר, כך הציבור שנתחייבו בברכת כהנים זו, מאחר שעלו הכהנים לדוכן, נמי חוזר.

ולענ"ד אינו נראה כן להלכה. דהא דקיימ"ל דהש"ץ חוזר התפלה אם טעה, זהו דוקא אם טעה

ד

ולענ"ד צ"ע בזה, לפ"מ שראיתי בחידושי מרן הגר"ח הלוי מבריסק ז"ל, דאפי' להסוברים דתפלה דרבנן היינו דוקא חובת התפלה, דמדאורייתא ליכא חיובא להתפלל, אבל ענינה וקיומה לכ"ע הוי דאורייתא

המג"א בס"י קכ"ח סעי' כ"ה כתב בשם הרדב"ז: כהן העומד באמצע תפלתו והגיע הש"ץ לנ"כ צריך כהן להפסיק בתפלתו ולעלות לדוכן לקיים מצות נ"כ דהוי דאורייתא.